

M. MINIS'e

trüki- ja raamatuköitm.

töökoda.

Narva, Rüütli tän. 14.

4886
—
IV.

35% (40)

16

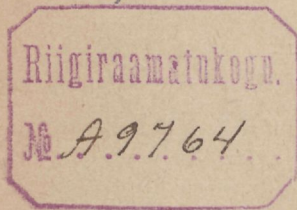
Põhif.

Eestimaa omavalitsuse
üleüldised määrused

ja

omavalitsuse ülesannete eraldamine Eestimaa mõisniku seisuse asutustest.

~~Sf. 9857~~

ARDEP-545

16. VI. 23

Tallinnas, 1915.

25. VII. 1915.

352 (474.28)

Kat. 07.
1/11 56.

Дозволено военною цензурою

„Õhiselu“ trüff Tallinnas.

I. Eestimaa omavalitsuse üleüldised määrused ja omavalitsuse ülesannete eraldamine Eestimaa mõisniku seisuse asutustest.

Meie avaldame siin täielikult jelle eelnõu, mis Eestimaa riigitegkonna poolt maaomavalitsuse ajutise uuendamise tarwis heaks kiidetud ja millega lähemal ajal walitsuse poole pöördakse. Et see kawatus ühte kõige libedamat küsimust meie awalikus elus puudutab, siis on loota, et see eelnõu elawat mõtete wahetust wõib sünnitada, mille tagajärjel kawatsetaw uuendus igakülgselt walgustatud saaks.

Eelnõu on järgmine:

§ 1. Eestimaa maapäewa ja teiste mõisnikuseisuse asutuste alla kuuluwad maaomawalitsusesse puutuwad õigused ja kohused lähewad Maawolinikkude Kogu kätte.

§ 2. Maawolinikkude Kogu wõimufonda kuuluwad kõik Eestimaa Maapäewa senised maaomawalitsuse asutused ja Maawolinikkude Kogu laekasse kogunewad kõik summad, mis Eestimaa omawalitsuse ülesannete tarwis laekarahaiks juba wõimus olemate seaduste ja määruste kui ka tulewikus antawate seaduste, ühtlasi ka senini käsitatud kombesõiguse põhjal on maksetud.

§ 3. Maawolinikkude Kogu laegas on üleüldine kõigi Eestimaa maakondade (kreiside) tarwis; sellest laekast katetakse kõik üleüldiste

tarwiduste fulud ja antakse eelarwe järele ka kohalikkudele omawalitsuse ajutustele toetust.

§ 4. Walitsuse ajutuste ja Maawolinikkude Kogu wahkorda määravad kõik need seadused, mis senini Mõisnikkude Maapäewa ja tema ajutuste kohta sel sibil on makswad olnud, kui aga endised seadused käesolewatele uutele määrustele wastu ei käi.

Kõik seaduslikus korras antud Gestimaal Maapäewa ja tema ajutuste otsused ja määrused, mis käesolewa uue seadluse wõimuse astumiseni makswad on olnud, jääwad oma wõimusse, kuni nad seadusliku korra järele lõpetatuteks ei tunnistata.

Maawolinikkude kogu ja Maakomitee, ühtlasi ka maaomawalitsuse kohalikkude ajutuste sijemise asjaajamise kord määratakse juhatuskirjades, mis Maawolinikkude Kogu finnitab.

§ 5. Maawolinikkude Kogus on 110 wolinikku, kes kolmeks aastaks walitud. Ühe poole (55) wolinikkudest walitwad maalaeka suurmaksude, teise poole (55) — wäikemaksude kandjad. Wiimase järgu wolinikud jaotatakse üksikute maakondade wahel jelles wahekorras, kui palju selle järgu walijate hinnatud waranduste järele iga maakonna peale wolinikkusid tuleb.

L ä h e n d u s 1. Kui Gestimaal lisamaamajummad kubermangu walitsuse wõimukonnast Gestimaal omawalitsuse ajutuste kätte antakse, siis juureneb Maawolinikkude Kogu liikmete arw 18 wõrd, nimelt: 4 wolinikku Tallinna poolt, üks wolinik maakonna linnade poolt ja 4 wolinikku wäike-lisamaksu kandjate poolt maakondades (kreijsides).

T ä h e n d u s 2. Tallinna esitajad walib Tallinna wolikogu. Maakonna linnade esitaja walib fogu, milles igal linnal faks esitajat on. Wõite-lisamaksu kandjate wolinifud walitakse Maakomitee liikme juhatusel nende fogudes üksikute maakondade järele, kuna suur-lisamaksu kandjate esitajad neile üleüldisel kubermangu koosolekul Maakomitee eesistuja juhatusel wahetordfelt (proportjionalselt) walitakse. Suur-lisamaksu kandjateks arwatakse niijuguste waranduste omanifud, kelle warandused lisamaksude wõtmiseks mitte alla 15 tuhande rubla ei ole hinnatud.

T ä h e n d u s 3. Lisamaksu kandjate walimise koosolekuteft wõtawad kõik need oja, kes neid maksusid tasuwad, jelle peale waatamata, faks nad ka mujal maaomawalitfufe walimistest oja wõtawad.

§ 6. Laekaraha juurmaksjate wolinifud walitakse neile üleüldisel kubermangu koosolekul wahetordfelt (proportjionalselt). Walida ja walitawad olla wõiwad niijuguste maksude kandjad ise, kelle päralt ihes maakonnas nii suur liikumata warandus on, mis laekaraha wõtmiseks 15 tuhande rubla wäärtuseks on hinnatud, wõi kes laekaraha nii suure maa pealt maksawad, mis õiguse annab Gestimaal juur-maomanikkude fogus riigiwolinikkude walimistest oja wõtta (Riigiwolik. Sead. § 28 lija, waata Wenemaa Seaduste Rogu I wihk 2. jagu).

T ä h e n d u s 1. Rõigi maaomawalitfufe walimiste kohta maksab üleüldise määrusena see kitsendus, et kellegil rohkem kui üks walimiseheal ei ole (erandiks on § 5 tähendus 3.)

T ä h e n d u s 2. Valimistel on waheford-
juze alufeks poolt-antud healte arm, kuna sel
alujel walimise ford (jüsteem) juhatuskirjades
findlaks määratakse.

§ 7. Selpool § 6 tähendatud walimisekogu
kutsjub Riüütelkonna Esimees Tallinnas kokku
ja walimisi peetakse tema juhatusel.

§ 8. Laekaraha wäikemaksjude kandjate wo-
linikud walitakse maakondade koosolekutel wa-
hefordiselt (proportjionalselt) kõige esimestel koos-
olekutel on juhatajaks mõisnikkude Kreisi Saa-
diit, kuna kõiki järgmisi walimisi kas Maakomis-
sariid wõi Maakomitee liikmed juhatawad.

§ 9. Selpool § 8 tähendatud walimise
koosolekuteest wõtawad osa, maakondade järele,
wäikemaksjude tasujate esitajad ringfondade
nõufogudest (33). Walitawad on nii walimise
kogudest osawõtjad, kui ka selle järgu maksjude
tasujad üleüldise maakonna piirides, wõi nende
jeaduslikud asemikud (§ 12).

§ 10. Esimeste walimiste üle walwab ja
annab juhatusi Riüütelkonna esimees, kes ka esi-
meje Maawolinikkude Kogu kokku kutsjub ja
awab. Esimeste walimiste tarwis seab ajutise
juhatuskirja kokku Riüütelkonna Komitee.

§ 11. Walida wõiwad meesterahwad, kes
Benemaa alamad, 21 aastat wanad ja kes maa-
laekasse wähemalt aasta jookjul maksusid on
tasunud. Walitawuse õigused omandatakse pä-
rast jeda, kui 25 aastat wanaks saadakse.

T ä h e n d u s 1. Omanikkudega ühtlaselt
wõiwad walimistest osa wõtta ka need isikud,
kes liikumata warandusi omaks peawad paran-
datawa obroki, parandatawa rendi wõi eluaegse

tarvitamise õiguse põhjal, kui nad niisugustel juhusel oma liikumata varanduste pealt laekaraha makswad.

T ä h e n d u s 2. Walimistest osawõtmise õigus on ka kõigil rüütli- ja kirikumõisatest lahutamata talude rentnikkudel, ja peale selle kõifidel rentnikkudel, kellele rendileandjad walimistest osawõtmise õiguse jätnud, kui rentnikud kogu oma rendilepingu ajal laekaraha maksmise kohuse on enese peale wõtnud ja kui nende rendilepingud mitte alla kuue aasta ei kesta. Wõera maa peale ehitatud majade omanikud wõi omaakspidajad, kui nad ise oma majade eest laekaraha makswad, wõtawad walimiste koosolekuteft kas otsekohe wõi oma jeaduslikkude asemikkude ja wolinikkude kaudu osa.

§ 12. Ajemikkude kaudu wõtawad walimistest osa:

a) kroonu, seijuslijed ja kiriku asutused, kaubanduse ja tööstuse ja aktjia-ühisused, heategevuse-, õpe- ja kooli-asutused ja üleüldse kõif juridilised isikud — oma jeaduslikkude esitajate kaudu.

b) liikumata waranduse ühised omanikud — ühe kaasomaniku kaudu, ärilise ettevõtte kaasomanikud — ühe osalise kaudu.

d) eestkostmise all olevad isikud — oma eestkostja wõi hoolekandja kaudu, kuna ema, oma laste loomulikuna eestkostjana (Koh. Sead. III. wihk § 273. ja § 280.), wõib walimise wolitust temale abiks nimetatud nõuandjale edasi anda.

e) naisterahwad — oma usaldusmeeste kaudu.

§ 13. Valimiste koosolekute ei või isiklikult, ei ka asemikkudena ja usadusmeestena osa võtta.

a) kes oma kodanlikes õigused kohtu otsuse põhjal kaotanud või kel nad kohtu poolt kärbitud või kes kohtu poolt teenistusest on lahti lastud, niisama ka süüdlaseks mõistetud Rahu-koht. Muht. Seaduse § 169. — 177. põhjal;

b) ametist lahti mõistetud — kolme aasta jooksul pärast ametist lahtilaskest;

d) maksujõuetuks jäänud kuni nende maksujõuetuse iseloom ei ole ära selgitatud, ja nende seas, kelle maksujõuetuse selgitamine juba lõpetatud, kõik peale nende, kelle maksujõuetus õnnetuks on tunnistatud; need, kel vaimulik au või elukutse ära võetud; kõik need, kes seisustest ja mõisnikkude kogudest, mille liikmed nad olnud, on välja heidetud;

e) isikud, kel laekaraha üle aasta maksmata on jäänud;

g) õllepoodide ja kõrtside pidajad, kes isiklikult joomastawate jookide müümisest osa võtavad ja

h) kõik, kes kohalikus maakonnas politsei-teenistuses on.

§ 14. Selpool § 12. nimetatud asutuste, sellside ja ettevõtte esitajad ja eraisikute usadusmehed võivad ka ilma niisuguse warandujeta olla, mis valimise õigused annab, kuid kõik need peavad muid eelnõudeid täitma, mis maaomavalitsuse valimistest osavõtjate isikute kohta seatud.

§ 15. Maaomalinikkude Rõugu võimupiiri käib juhatuskirjasid anda maaomavalitsuse valimiste korraldamiseks.

§ 16. Maawolinikkude walimise tagajärjed waatab Maakomitee läbi, kes walimiste katsele wõtmise aruande Maawolinikkude Kogule ette paneb. Wiimane otsustab lõpuliikult neid küsimusi, kas uueste walitud maawolinikku lubada wõi mitte ametikohuste täitmisele ajuda.

L ä h e n d u s. Esimeste maawolinikkude walimine wõtakse läbiwaatamise alla selle ajutise juhatuskirja põhjal, mis Riikitekonna Komitee kokku seab.

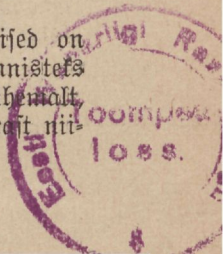
§ 17. Maawolinikkude järjekorralisi istumisi peetakse iga aasta neil istumistejärkudel, mille tähtaeg ikka eelmisel istumistejärgul ära määratakse.

Korraldusi istumisi peetakse kubermangu ja kõrgemate walitsusewõimude nõuetel ja ettepanekutel, Maakomitee otsustel ja mitte vähem kui 25 maawoliniku kirjalikul nõudmisel.

L ä h e n d u s. Esimene Maawolinikkude Kogu istumistejärk awatakse Eesti Riikitekonna esimehe poolt 23. mail 1916. a., Eesti maa esimese Talurahwa Seaduse Kõigekõrgema finnitamise, millal ka Eesti maa talurahwale isiklik wabadus anti, saja-aastase mälestuspäewa puhul.

§ 18. Maawolinikud annawad ametisse astudes pühalikult töötuse Keisri Majesteedile usatawaks ja sõnakuulelikuks jääda, seaduste alla heita ja jüdametunnistuse järel oma kohuseid täita.

§ 19. Maawolinikkude Kogu istumised on awalikud. Grandina wõib istumisi finnistada tunnistada, kui seda juhataja wõi, vähemalt wiis maawolinikku nõuawad, ja kui pärast nii-

juguse nõudmise avaldamist publikum esialgselt lahkuma sunnitakse, istumise finniseks tunnistamise küsimus arutamise alla võetakse, ja siis koosolek otsustab istumist teatava küsimuse arutamise puhul finniseks tunnistada.

§ 20. Maawolinikkude Kogu istumisi juhatab isik, keda maawolinikkude seast healte enamusega kolmeks aastaks walitakse. Juhatajale walitakse niisama pikema aja peale asetäitja. Kui walimisel heali ühe palju saadud, siis otsustab liisk.

Tõga Maawolinikkude Kogu uuendamise järel awab esimese koosoleku Maakomitee eesistuja.

§ 21. Maawolinikkude Kogu sekretär walitakse kolmeks aastaks maawolinikkude wõi niijuguste isikute seast, kellel aktiivne õigus on Cestimaal maaomawalitsuse walimistest osa wõtta. Sekretäriil peab kõrgem õigusteadline wõi majandusline haridus olema. Tema wõib ühtlasi ka Maakomitee wanemaks sekretäriks olla. Sekretär saab kindlat tasu.

§ 22. Maawolinikkude Kogu istumine on otsusewõimuline, kui temast mitte alla poole maawolinikkude osa wõtawad. Küsimused otsustatakse Maawolinikkude Kogus koosolijate lihtsa healtenamusega; kui heali poolt ja wastu ühtlaselt antud, siis arwatakse otsustamise all olem küsimus tagasitõrjutuks; maawolinikud healetawad isiklikult.

T ä h e n d u s. 1. Pärast aastase eelarwe wastuwõtmist lihamaksjude wõtmiseks, laenude tegemiseks, liikumata waranduste omandamiseks ja wõerandamiseks on $\frac{2}{3}$ suurust osawõtjate healtenamust tarwis.

L ä h e n d u s 2. Rinnisel healetamisel toimetatakse kõik walimised maaomawalitjuse ametitesse, otjustatakse maaomawalitjuse ametnikkude wastutusele wõtmise küsimused, niisama ka omawalitjuse ametnikkude palga ja rahalise toetuse määramised. Kõik muud küsimused wõib Maawolinikkude Kogu oma tahtel ka awaliku healetamisega otjustada.

§ 23. Maawolinikkude Kogul on õigus etewalmistamise ja täidesaatmise komisjonid walida, kes Kogu ja Maakomitee juhatusel, ülewaatusel ja wastutusel toimetaksid. Täidesaatmise komisjonide walimised on proportsionalsed.

§ 24. Maawolinikkude Kogu täidesaatwaks ja walitjwaks elundiks on Maakomitee, milles peale eesistuja vähemalt 5 liiget peab olema, kes Kogu poolt maawolinikkude seast kolmeks aastaks ametisse walitakse.

Maakomitee eesistuja walitakse harilikult korra järel healte enamusega, ja kui kandidadid ühtlaselt heali poolt saanud, siis otjustab walimist liisk; Maakomitee liikmed walitakse proportsionalselt juhatuskirja järel, mis Maawolinikkude Kogu finnitunud. Eesistuja asetäitjaks on tarbekorral kõige kauem ametis olnud Maakomitee liige.

Maakomitee eesistuja ja liikmed saawad taju, mis eelarwetes ära määratakse. Maawolinikkude Kogu juhataja ja Maakomitee eesistuja ameti jäi wõib ühe isiku kätte anda.

L ä h e n d u s 1. Poeg ja isa, äi ja wäimees, niisama ka lihased wennad ei wõi ühel ajal Maakomitee liikmeteks olla.

L ä h e n d u s 2. Maakomitee esimees võtab Tallinna volikogu istumistest osa (Linna-seadus § 37).

§ 25. Maakomitee saadab täide Maavolinikkude Kogu otsused, valitseb maalaeka, maaomavalitsuse varanduste ja asutuste üle, juhatab tema alla kuuluvate asutuste ja ametnikkude tegevust.

§ 26. Maakomitee on Maavolinikkude Kogu õiguste ja kohuste asjus viimase esitajaks.

§ 27. Maakomitee dokumendid kirjutab alla ta juhataja ja finnitab oma allkirjaga wanam sekretär.

§ 28. Lähemad juhatused selle kohta, misjughused ülesanded Maakomiteel täita ja kudas neid täita, antakse Maavolinikkude Kogu kinnitatud sellekohases juhatuskirjas.

§ 29. Maakomiteel on kantslelei ja määratud kogu teisi Maavolinikkude Kogu ametnikkusi. Ametnikkude määramine ja nende ametist wabastamine käib Maakomitee wõimupiiridesse.

§ 30. Selle selgitamiseks ja ära määramiseks, misjughused warandused ja asutused, mis senini mõisnikkude seisuse asutuste käes olnud, tulewad Maavolinikkude Kogule üle anda, asutatakse eraldi Repituse Komisjon, millest Riütelkonna Esimehe juhatusel 8 Riütelkonna esitajat, nende seka ka Riütelkonna Esimees arwatud, ja teiselt poolt 8 Maavolinikkude Kogu esitajat osa wõtawad.

Selle komisjoni ettepanekud tulewad Maavolinikkude Kogus ja Mõisnikkude Maapäe-

wal, igas kogus eraldi, arutamise ja otsustamise alla. Kui mõne ettepaneku asjus otsused lahku lähewad, siis peab Lepitamise Komisjon uue ettepaneku jelle kohta walmistama; kui ka wiimase ettepaneku asjus mõlemate Kogude otsused lahku lähewad, siis antakse niisugused küsimused, mille kohta ühisele otsusele ei ole jõutud, Walitsewa Senati I departemangu kätte otsustada.

II. Maawalitsuse kohalikud asutused.

§ 31. Maawolinikkude Kogu otsuse põhjal jaotatakse Cestimaa nii mitmeks omawalitsuse ringkonnaks, kui palju kõige kohasemaks arwatakse, et omawalitsuse ülesandeid kohtadel täita. Kuni omawalitsuse ringkondade piirid määratakse on, toimetatakse esimesi walimisi praeguste kihelkondade järel, nende muudatustega, mis Riitellkonna Komitee tarwilikuks peab.

§ 32. Omawalitsuse ringkondade wõimupiirid määratakse ära jelle kohta käiwad seadused, kohalikud määrused ja Maawolinikkude Kogu otsused.

§ 33. Omawalitsuse ringkonnas on käjutawaks asutuseks Nõukogu, millest kõik laekaraha suurmaksjad (§ 6) ja nendega ühtlane arw wäikemaksjate esitajaid osa wõtawad.

L ä h e n d u s. Maawolinikkude Kogu otsuse järel võib kas üle kubermangu wõi mõnes ühikus omawalitsuse ringkonnas kõikide suurmaksjate otskohene isiklik osawõtmine Nõukogust lõpetatuks tunnistada. Niisugusel

korral võtab Nõukogu osa ühtlane arm suur- ja väike-maaksjate esitajaid; esimesed walitakse niisugusel korral proportsionalse healetamise põhjal omawalitsuse ringkonna juur-maaksjate kogu poolt, Maaomissjari (§ 36) juhatusel.

§ 34. Ringkonna omawalitsuse Nõukogu liikmed, väike-maaksjude tasujate esitajad, walitakse proportsionalse healetamise põhjal koosolekutel, mis Maaomissjar (§ 36) juhatab. Nõukogu liikmed walitakse kolmeks aastaks. Walimistel peetakse jelle seaduse §§ 11—14.

L ä h e n d u s. Omawalitsuse ringkonnades juhatawad kõige esimesi walimise koosolekuid Riüütellonna Kreisi jaadikud.

§ 35. Greeka-õigeusu kirikute eestseisjad ja ewangeliumi-Duteri usu õpetajad, kelle kihelkonnad omawalitsuse ringkonna piiridesse käiwad, walivad eneste seast, igaiüks usutunnistus eraldi, Nõukogusse ühe esitaja, kellel nõuandew healeõigus on.

§ 36. Nõukogu täidesaatwaks elundiks on Maaomissjari-amet, millest osa wõtawad: Maaomissjar, kui eesistuja, ja liikmed, keda Nõukogu poolt kolmeks aastaks walitud, nimelt üks juur-maaksjude tasujate seast, ja niisama palju ka väike-maaksjude tasujate seast oma ringkonna piirides.

Maaomissjar walitakse Nõukogu poolt kolmeks aastaks niisuguste isikute seast, kellel Cestimaal maaomawalitsuse walimise õigus on.

§ 37. Komisjari-ameti kantselei juhatajaks on Nõukogu poolt kolmeks aastaks valitud kirja-toimetaja, kes ka Nõukogu sekretäri kohuseid täidab.

§ 38. Maakomisjarid ja sekretärid saavad taju, mis eelarve korras määratakse.

§ 39. Omavalitjuse ringfondadel on juri-diliste isikute õigused, ja Maawolinikkude Rõgu ülewaatusel walitjead nad iseiseiswalt oma waranduste ja kohalikkude maaomawalitjuse asutuste üle.

§ 40. Omawalitjuse ringfondade walimiste tarwis annab juhatuskirjad Maawolinikkude Rõgu. Ringfondade walimised finnitab Maakomitee, kelle otsuste üle wõib Maawolinikkude Rõgule edasi kaebada, wiimase otsused walimiste asjus on lõpulikud. Walimiste tähtajad ringfondades määrab Maakomitee.

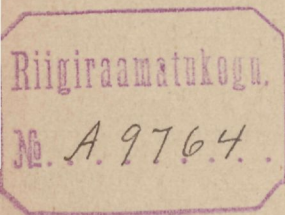
§ 41. Omawalitjuse ringfondade eel- ja aruanded finnitab Maakomitee eelseletuste põhjal Maawolinikkude Rõgu. Kohalikkude maaomawalitjuse ülesannete täidesaatmiseks wõiwad ringfondad oma wõimul kuni 20 protsenti üleüldisest laekarahast lisamaksuna wõtta. Rõrgemat lisamaksu wõib ringfondades ainult Maawolinikkude Rõgu lubal wõtta.

Ringfondade lisamaks tasutakse ühes muu laekarahaga Maawolinikkude Rõgu kassasse, kust ringfondade komisjari-ametidele tarwilikud summad eelarwete järele wälja maksetakse.

§ 42. Wabatahtliste lepingute põhjal, mis Maawolinikkude Rõgu finnitust leidnud, wõib

wad mitu ringfonda oma wahel, niisama ka talurahwa waldade ja linna fogufondliste omawalitjustega mõne ühiskondlise ulesande täitmiseks, mis leppijate wõimupiiridesse kuulub, eri liitudeks kokku astuda.

§ 43. Niisuguste liitude eesmärgi, ehituse, sijemise walitjuse, niisama ka neile tarwiliku raha saamise abinõude selgitamiseks seatakse põhjuskirjad kokku, mis Maawolinikkude Kogu kinnitamise alla käiwad, kuna wiimase wõimuses seisab ka niisugustele liitudele juridilise isiku õiguseid anda.

'A 9764

ARDEP-545